

Табл. 6. Аналіз показників ефективності використання трудових ресурсів в 2010-2013 рр.

Рік	Показник		Абсолютне відхилення від попереднього року		Коефіцієнт зростання	
	фінансова продуктивність праці, тис. грн/особу	зарплато-віддача, грн/грн	фінансова продуктивність праці, тис. грн/особу	зарплато-віддача, грн/грн	фінансова продуктивність праці, тис. грн/особу	зарплато-віддача, грн/грн
2010	101,87	19,40	–	–	–	–
2011	66,59	18,94	-35,28	-0,46	0,65	0,98
2012	69,61	15,38	3,02	-3,56	1,05	0,81
2013	136,11	14,30	66,5	-1,08	1,96	0,93

Висновки. За результатами оцінювання стану розвитку металургійного комплексу Запорізького регіону з використанням моделі Кобба-Дугласа та розрахунків показників ефективного використання основних виробничих засобів, капіталу підприємства та трудових ресурсів – економічного зростання не виявлено. Загальна оцінка розвитку підприємств металургійного комплексу перекоує у відсутності їх розвитку.

Це зумовлено, передусім, мартенівським способом виробництва сталі підприємствами чорної металургії, високим рівнем зношеності основних фондів та низькими темпами технічного і технологічного оновлення підприємств металургійного комплексу, невідповідністю технічного і технологічного рівня підприємств світовим стандартам, зростанням матеріало- та енергомісткості продукції, низькою наукомісткістю продукції, дефіцитом коштів на придбання новітніх технологій тощо.

Викладене вище переконує, що найближчими роками металургійним підприємствам Запорізького регіону потрібно пришвидшити виведення із експлуатації мартенівських цехів і замінити виробництво мартенівської сталі на киснево-конвертерну, що сприятиме переходу галузі на інноваційний шлях розвитку. Подальше дослідження буде спрямоване на визначення впливу економічних показників металургійного комплексу Запорізького регіону на соціально-економічний розвиток регіону.

Література

- Українська асоціація сталеплавильщиків (УАС). [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://uas.su/allmet/allmet.php>.
- Матросова Л.М. Аспекти антикризового управління виробничим потенціалом металургійних підприємств / Л.М. Матросова, Я.В. Коротіна // Економічний вісник Донбасу : наук. журнал. – Донецьк. – 2008. – № 1. – С. 90-96.
- Куредя Н.М. Оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств Запорізького регіону / Н.М. Куредя, О.О. Головань // Економіка та підприємництво : наук.-виробн. журнал. – Сер.: Держава та регіони. – 2009. – № 3. – С. 82-86.
- Новікова О.Ф. Сталій розвиток промислового регіону: соціальні аспекти : монографія / О.Ф. Новікова, О.І. Амоша, В.П. Антошок. – Донецьк : НАН України, Ін-т економіки пром., 2012. – 534 с.
- Бут Т.В. Оцінка впливу металургійного комплексу на розвиток промислового регіону / Т.В. Бут // Сталій розвиток економіки : наук. журнал. – 2013. – № 2. – С. 167-173.
- Статистичний щорічник Запорізької області за 2013 рік / за ред. В.П. Головешка. – Запоріжжя : Головне управління статистики у Зап. обл., 2014. – 473 с.

- Економіка підприємства : навч. посіб. / А.В. Шегда, Т.М. Литвиненко, М.П. Нахаба та ін.; за ред. А.В. Шегди. – К. : Вид-во "Знання", 2005. – 431 с.
- Економічний енциклопедичний словник. – У 2-ох т. / Степан Васильович Мочерний (ред.). – Львів : Вид-во "Світ", 2005. – 236 с.
- Офіційний сайт Єдиного інформаційного масиву даних про емітентів цінних паперів. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://smida.gov.ua>.
- Офіційний сайт підприємства Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32818.
- Шегда А.В. Менеджмент : навч. посіб. / А.В. Шегда. – К. : Вид-во "Знання", КОО, 2002. – 583 с.
- Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент : підручник / А.М. Поддєрьогін (кер. кол. авт. і наук. ред.). – К. : Вид-во КНЕУ, 2005. – 535 с.

Бут Т.В. Оценка состояния развития металлургического комплекса региона

Проведена оценка развития металлургического комплекса Запорожского региона. Установлено отсутствие развития отрасли, поскольку значение взвешенных среднегеометрических значений темпов роста ресурсов меньше единицы. Исследовано, что развитие предприятий металлургического комплекса зависит от эффективного использования ресурсов предприятий, которые применяют для достижения конкретных целей. Рассмотрено эффективное использование основных фондов и совершенствование технологии производства металлургической продукции. Установлено, что финансовая производительность труда имеет высокое положительное значение. Несмотря на это, общая оценка развития предприятий металлургического комплекса за исследуемый период убеждает в отсутствии его развития.

Ключевые слова: металлургический комплекс, развитие, оценка, среднегеометрические значения, эффективность.

But V.T. The Assessment of the Metallurgical Complex of the Region

The development of the metallurgical complex of Zaporozhye region is assessed. The study indicates the lack of development of the industry, since the value of the weighted geometric mean growth rate of less than one resource. The development of metallurgical enterprises is determined to depend on the effective use of the resources of enterprises that are used for specific purposes. The effective use of fixed assets and improvement of production technology of steel products are studied. Financial productivity is proved to have a high positive value. Despite this, the overall assessment of metallurgical enterprises during the study period shows the absence of its development.

Keywords: metallurgical complex, development, assessment, geometric values, efficiency.

УДК 332.122:338.43 Ст. наук. співроб. Ф.А. Важинський, канд. екон. наук – Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

За послідовної орієнтації на сталий розвиток кожної сільської території важливо користуватися висновком Концепції економічної стабілізації та зростання в Україні, в якій зазначено, що для України немає більшої проблеми у вирішенні її майбутнього, ніж курс на стабільне економічне зростання. Поширення цього висновку дає підстави використовувати його під час розроблення стратегії розвитку сільських територій. Найбільший ефект в господарюванні мають сільськогосподарські підприємства, фермерські господарства, структури з обслуговування, які у своїй діяльності базуються на чіткому баченні найближчого, оглядового (середньострокового) і стратегічного майбутнього. Їх успіх зумовлюється тим, що чітке визначення стратегії розвитку є на-

дійною науково-методологічною основою організації виробництва, його соціального розвитку та ін. Виділено пріоритети стратегічного розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій. Наведено сильні та слабкі позиції регіонів. Визначено цілі, досягнення яких сприятиме комплексному вирішенню проблем і реалізації стратегічної мети розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій.

Ключові слова: сільські території, стратегічний розвиток сільських територій, диверсифікація, пріоритетність, ресурси, інвестиції, інновації, конкурентоспроможність.

Постановка проблеми. Новітні тенденції і проблеми розвитку села, які спостерігаються на цей час, зокрема поглиблення економічних, соціальних, демографічних, екологічних диспропорцій, потребують наукового аналізу та синтезу пропозицій. Виникли нові кризові явища, що свідчать про зниження платоспроможного попиту населення, загрози продовольчій безпеці, погіршення середовища проживання селян, деградацію та порушення екологічної стійкості агроландшафтів тощо. Розглядувана проблема обґрунтовує необхідність організації кожної сільської території і всієї їхньої сукупності на стратегічних засадах. Недооцінка цієї проблеми в країні негативно впливатиме на застосування цих стратегічних засад у розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових публікаціях цій проблемі приділено значну увагу. Багато ґрунтовно розв'язаних питань розвитку сільської території можна відзначити у працях М.П. Бутка, Б.М. Данилишина, М.Ф. Кропивка, Я.Б. Олійника, І.В. Прокопи, П.Т. Саблука, А.В. Степаненка, М.А. Хвесика, Л.Г. Чернюк та ін. Проте низка ключових питань комплексного розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій залишаються недостатньо вивченими і потребують подальшого дослідження.

Мета роботи – дослідити концептуальні засади розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій.

Викладення основного матеріалу. Стратегічні напрями розвитку сільських територій потрібно розглядати як визначальний чинник, що за своєю сутністю і механізмами реалізації спрямований на конкретні результати в майбутньому. Стратегія розвитку має охоплювати всі без винятку складові сільських територій. Сільські території хоча й подібні тією чи іншою мірою, але істотно різняться між собою і вимагають індивідуального підходу до організації їх розвитку, передусім стратегічного. Спільним для різних поглядів на сільські території є те, що їх соціальну першооснову становить сільське населення, а також ті, що проживають поза межами сільської території і беруть безпосередню участь у її соціально-економічному розвитку.

Одним із пріоритетів стратегічного розвитку соціально-економічного потенціалу сільської території є інтереси її соціуму. Інші стратегічні напрями на кожній території повинні організовуватись і функціонувати з метою обмеження деградації наявного на ній сільського капіталу, що останніми роками набуло загрозливих обсягів і вимагає створення умов для його підтримання і зміцнення. Одночасно це запобігатиме деградації та відмиранню соціальних осередків сільських територій – сіл та інших сільських поселень. Тому визначальним у стратегії розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій має бути забезпечення такої соціальної, економічної та виробничої розбудови кож-

ної з них, за якої відбувався б не тільки ефективний розвиток, але й збереження історично сформованої поселенської мережі.

Практично це має охоплювати збереження не тільки традицій господарювання, але й властивих для неї культурних і побутових надбань та цінностей тощо; розбудову соціального і виробничого середовища, яке забезпечувало б поступовий перехід від нинішнього небажання жити і працювати на селі до підвищення привабливості сільського життя; охорону і збереження природного середовища.

Однією з важливих складових стратегічного розвитку сільських територій має стати його диверсифікація. Скорочення традиційних сільських виробництв з різким зниженням трудової зайнятості на селі, масове безробіття, вимирання сільського населення та інші причини зумовлюють необхідність створення такого різноманіття у соціальній і виробничій сферах на селі, за якого б поступово підтримувався розвиток сільських територій. Без цього надалі прискорюватимуться процеси вимирання та знелюднення сіл, постаріння сільського населення, деградації природного середовища, а також сільської історично зумовленої самотності.

Створення умов для розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій є однією з найважливіших стратегічних цілей державної політики, що забезпечує ефективне використання всього потенціалу економіки країни [1]. Низка явищ і процесів розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій має негативну оцінку і тенденції або несуть певні загрози сталому розвитку сільських територій. Державне управління має передбачати їх та протидіяти, зокрема, через державне планування, прогнозування, контроль і аналіз ситуації. Необхідність об'єктивної оцінки переваг, недоліків, загроз і засобів їх подолання потребує розробки регіональних програм розвитку сільських територій. Такі програми мають координувати виконавців щодо досягнення стратегічної мети розвитку сільських територій регіону.

Об'єктивне оцінювання стану та динаміки процесів в Україні, продовольчої безпеки і забезпечення населення великих міст можна отримати тільки на рівні сільських адміністративних районів (САР). Найважливішим елементом розвитку САР є продовольча безпека та забезпечення населення продовольчими товарами, доступність основних галузевих ринків продовольства. Соціально-етнічними є загрози ринку землі та пов'язані з цим процесом явища прихованого безробіття в сільському середовищі з урахуванням неістотної зайнятості селян у домогосподарствах та городництві за межами садиби.

Методологія SWOT-аналізу побудована на експертних оцінках чинників і умов регіонального розвитку. Вона передбачає його складові, визнані в документах такого типу на Заході. Сильні позиції стратегії (Strength) – це чинники ендogenous (внутрішнього) характеру. Потенціал земельних і трудових ресурсів можуть зумовити посилення конкурентоспроможності продукції регіону. Слабкі позиції (Weaknesses) стратегії розвитку – це такі фактори (види діяльності, ресурси, обставини), які використовуються малоефективно і створюють вузькі місця в процесі розвитку. Можливості (Opportunities) – це експертні оцінки проектних рішень і шансів розвитку регіону, які можна використати для аль-

тернативних (нетрадиційних) шляхів досягнення стратегічної мети розвитку або бажаних проміжних результатів. Йдеться, зокрема, про використання наукового, природного, економічного, трудового потенціалу. Загрози (Threats) – це явища, чинники і процеси, які можуть створити техногенні чи антропогенні аварії або катастрофи.

Якщо сильні та слабкі позиції, а також можливості є реаліями, які існують і можуть кількісно вимірюватися в регіоні, якщо загрози техногенного характеру небезпечні своєю непередбачуваністю і можуть виникнути за певних обставин у майбутньому, то проблеми продовольчої безпеки, зокрема безпеки продовольства, мають бути проаналізовані заздалегідь у моделях АПК району, області та України. Загрози безробіття "зайнятих" селян – це велика соціальна проблема, вирішення якої є істотною перешкодою підвищення продуктивності праці в сільськогосподарському виробництві.

Сильними позиціями районів є національне (регіональне) багатство, яке містить ознаки трьох видів: природного, людського та капітального. Природне багатство – це земля, її надра, ґрунти, природно-кліматичні ресурси. Людський капітал – це знання і навички, традиції і вміння, освіта і культура тощо. Капітал – це будівлі і споруди, машини та обладнання, багаторічні насадження і меліорація, поголів'я худоби і птиці тощо. Усі ці елементи продуктивних сил визначають конкурентну спроможність районів.

Слабкими позиціями є низька ефективність використання наявних ресурсів для розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій. Для кожного району необхідно шукати шанс розвитку з використанням можливостей змінити ситуацію на краще. Загрозами розвитку та ефективності є зростання безробіття серед селян, зниження попиту на продовольство і скорочення виробництва, що неминуче призведе до посилення продовольчої проблеми. Тому на основі локальних ознак і оцінок необхідно провести комплексну оцінку території на рівні сільських адміністративних районів.

Аналіз потенціалу району має дати чітке уявлення про стан та тенденції розвитку, розміщення продуктивних сил сільськогосподарського виробництва в АПК, наявні та потенційні інвестиції, інновації, які спроможні істотно вплинути на конкурентоспроможність регіональної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках з урахуванням соціально-економічних та політичних чинників. У визначенні цілей розвитку регіону обов'язковим є взаємозв'язок між ними, оскільки залежно від стратегічних цілей встановлюються головні орієнтири розвитку, а короткострокові пов'язують поточні дії з довгостроковими результатами. У стратегічних планах короткотермінові цілі набувають форми завдань (заходів), що, водночас, дає змогу встановити зв'язок між потребами та можливостями розвитку регіону, оскільки вони більш орієнтовані на використання наявного ресурсного потенціалу.

Зміст цілей має відповідати завданням вирішення визначених раніше головних проблем та реалізації стратегічної мети розвитку соціально-економічного потенціалу регіону. Пріоритетність досягнення цілей обґрунтовується ранжуванням проблем за ступенем невідкладності їх розв'язання. Найвищий пріоритет мають цілі, досягнення яких сприятиме комплексному вирішенню декількох

проблем (до них можна віднести, наприклад, створення умов для всебічного та гармонійного розвитку людини, згортання екологічно небезпечних, економічно та соціально неефективних виробництв; стримування зростання галузей, що мають обмежені ресурси розвитку, стимулювання розвитку галузей та підприємств (зокрема, експортоорієнтованих), що сприяють оптимальному використанню внутрішнього природного, економічного наукового, трудового потенціалу регіону; створення нових робочих місць; підвищення освітнього рівня населення та забезпечення доступності освіти; розбудова сучасного культурного та інформаційного середовища; розбудова регіональної інфраструктури та участь у розвитку міжрегіональної, загальнодержавної або міждержавної інфраструктури, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності регіону та залученню внутрішніх і зовнішніх інвестицій; економічна, соціальна та екологічна реабілітація старопромислових, реіндустріалізованих районів і населених пунктів, перш за все системоутворювальних центрів, монофункціональних тощо.

Визначення механізмів та процедур реалізації регіональної стратегії розвитку проводиться з урахуванням того, що їх склад і зміст обґрунтовуються завданнями створення економічних, організаційних, нормативно-правових та інших передумов для реалізації основних принципів сталого збалансованого розвитку сільських територій, а також головними інструментами цієї реалізації є послідовне розроблення програм та угод регіонального розвитку [2].

Висновки. Головними завданнями розроблення проектів розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій є: комплексний розвиток і розміщення галузей господарства району; формування і розвиток системи населених пунктів із забезпеченням доступності до об'єктів соціальної інфраструктури; розвиток мереж транспорту, водопостачання, енергопостачання й зв'язку.

Стратегія має відповідати щонайменше таким вимогам:

- бути комплексною, охоплювати всі складові, що характеризують її соціальні, економічні, структурні, культурно-освітні, побутові особливості для врахування у майбутньому. У ній необхідно передбачити не тільки структуру, а й ефективну взаємодію структурних елементів (системний підхід);
- має передбачати кінцеву мету розвитку сільської території, етапи її досягнення, здійснення конкретних організаційних, економічних та інших заходів із зазначенням терміну їх здійснення та відповідальних за практичну реалізацію, а також фінансові, матеріальні та ін.;
- вкладення, необхідні для впровадження у виробництво, джерела їх надходжень. Важливо передбачити залучення до розвитку кожної сільської території її виробничо-господарських структур, спонсорської допомоги, місцевих можливостей, надходжень з держбюджету та регіональних органів управління тощо;

Успішний розвиток усіх галузей господарства тісно пов'язаний із проектуванням розміщення й розвитку підприємств виробничої і невиробничої сфер, зокрема підприємств торгівлі і громадського харчування. Стратегічними напрямками розвитку соціально-економічного потенціалу сільських територій є:

- розвиток соціальної сфери, що охоплює державні програми стимулювання, розвитку та диверсифікації зайнятості на селі, відновлення соціальної інфраструктури і доступності соціальних послуг населенню, створення сприятливих умов для проживання;

- структурний розвиток сільського господарства, який охоплює раціональне землекористування з урахуванням екологічних норм у рамках розвитку сільськогосподарських підприємств товарного сектору визначених розмірів;
- розміщення сільськогосподарського виробництва відповідно до природно-ресурсного та трудового потенціалу САР та ринкового попиту на продовольство, планування посівних площ відповідно до наукових норм, розвиток тваринницьких галузей у товарних фермерських господарствах, відновлення виробничої інфраструктури та обслуговуючих ланок АПК.

Література

1. Гайдучкий П.І. Про основні засади реформування системи державної підтримки сільського господарства та сільської території / П.І. Гайдучкий // Економіка АПК : Міжнар. наук.-виробн. журнал. – 2005. – № 11. – С. 43-48.
2. Дорогунцов С.І. Екосередовище і сучасність. – В 4-ох т. / С.І. Дорогунцов, М.А. Хвесик, Л.М. Горбач; РВПС України НАН України, Волинський національний університет ім. Лесі Українки. – Т. IV: Стратегія регіонального розвитку й екосередовище. – К.: Вид-во "Кондор", 2006. – 365 с.
3. Концепція і стратегія розвитку та розміщення продуктивних сил України. – К.: РВПС України НАН України, 2003. – 283 с.
4. Розвиток сільських територій України / за ред. О.Г. Осаулєнка. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2006. – 751 с.
5. Сільськогосподарський комплекс України: соціально-економічні пріоритети розвитку / за ред. М.А. Хвесика, А.С. Лісєцького. – К.: РВПС України НАН України, 2009. – 216 с.
6. Соціально-економічний розвиток села: організаційно-економічні засади / за ред. В.К. Терещенка. – К.: Вид-во "Четверта хвиля", 2004. – 424 с.
7. Гальчинський А.С. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки) / А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, С.Г. Бабенко та ін. // Шляхом європейської інтеграції / Національний інститут стратегічних досліджень; Інститут економічного прогнозування НАН України. – К., 2004. – 416 с.

Важинский Ф.А. Концептуальные основы развития социально-экономического потенциала сельских территорий

При последовательной ориентации на устойчивое развитие каждой сельской территории важно пользоваться выводом Концепции экономической стабилизации и роста в Украине, в которой указано, что для Украины нет большей проблемы в решении ее будущего, чем курс на стабильный рост. Распространение этого вывода дает основания использовать его при разработке стратегии развития сельских территорий. Наибольший эффект в хозяйствовании имеют сельскохозяйственные предприятия, фермерские хозяйства, обслуживающие структуры, которые в своей деятельности базируются на четком видении ближайшего, среднесрочного и стратегического будущего. Их успех предопределяется тем, что четкое определение стратегии развития представляет собой надежную научно-методологическую основу организации производства, его социального развития и др. Выделены приоритеты стратегического развития социально-экономического потенциала сельских территорий. Приведены сильные и слабые стороны регионов. Определены цели, достижение которых будет способствовать комплексному решению проблем и реализации стратегической цели развития социально-экономического потенциала сельских территорий.

Ключевые слова: сельские территории, стратегическое развитие сельских территорий, диверсификация, приоритетность, ресурсы, инвестиции, инновации, конкурентоспособность.

Vazhynskyy F.A. Conceptual Foundation of the Development of the Social and Economic Potential of Rural Areas

With a consistent orientation towards sustainable development of each rural area it is important to apply the conclusion of the Concept of Economic Stabilization and Growth in Ukraine, which stated that Ukraine does not have more problems in solving of its future than

the rate for sustainable economic growth. The distribution of this conclusion gives a reason to use it in the developing strategy for the development of rural areas. Agricultural enterprises, farms, and service structures have the greatest effect in managing, which in its activities are based on a clear vision of the nearest, mid-term, and strategic future. Their success is due to the fact that a clear definition of the strategy is a solid scientific and methodological basis of the organization production, its social development, etc. Some strategic development priorities of the social and economic potential of rural areas are highlighted. Strengths and weaknesses of the regions are shown. The achievement of the objectives specified will contribute to solving complex problems and implementing a strategic purpose of socio-economic potential of rural areas.

Keywords: rural areas, strategic rural development, diversification, priorities, resources, investment, innovation, competitiveness.

УДК 364.01:364.442.6

Аспір. О.В. Демкович¹ –

Львівська державна фінансова академія

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Визначено основні теоретико-методологічні засади соціального захисту населення. Проаналізовано виникнення терміна "соціальний захист". Теоретично обґрунтовано сутність соціального захисту населення як системи управління соціальними ризиками суспільства. Висвітлено мету, завдання та основні принципи соціального захисту. Розкрито суть основних форм соціального захисту, а саме соціального страхування, соціального забезпечення та соціальної допомоги. Зроблено висновок про необхідність подальшого розвитку і дослідження теоретичних аспектів соціального захисту населення.

Ключові слова: соціальний захист, соціальні ризики, соціальна допомога, соціальна безпека, соціальне страхування.

Постановка проблеми. У сучасних умовах економічного розвитку України потрібно забезпечити належний соціально-економічний стан країни. Останнім часом проблеми соціального захисту населення стали одними з найбільш обговорюваних у світі, а саме – проблема його правового та фінансового забезпечення. Результати аналізу свідчать про неефективність теоретичної основи цієї системи. Тому розвиток та дослідження теоретичних аспектів соціального захисту – досить актуальна проблема.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні особливості соціального захисту висвітлено у багатьох працях науковців та дослідників, таких як: Н. Болотіна, В. Скуратівський, В. Лагутін, Е. Лібанова, Ю. Шклярський та ін. Однак існує чимало проблемних питань у цій сфері, які потребують свого удосконалення та перегляду.

Мета роботи – дослідити теоретико-методологічні засади соціального захисту населення, зокрема з'ясувати суть поняття "соціальний захист", визначити мету, форми та основні завдання соціального захисту.

Викладення основного матеріалу дослідження. В Україні поняття "соціальний захист" набули широкого вжитку тільки на етапі переходу до ринку і як його атрибут, хоча в тій чи іншій формі соціальний захист завжди був притаманний українському суспільству. Формуванню сучасних систем соціального

¹ Наук. керівник: доц. О.Я. Маліновська, канд. екон. наук